

§ 214

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Paavo Arhinmäen ym. talousarvioaloitteesta koskien määrärahan osoittamista koronan jälkihoito-ohjelmaan, jolla tuetaan lapsia ja nuoria

HEL 2021-002866 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Paavo Arhinmäen ja 12 muun valtuutetun talousarvioaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että vuoden 2022 budjettiin varataan määrärahat mittavaan koronan jälkihoito-ohjelmaan, jolla erityisesti tuetaan lasten ja nuorten opetusta ja koulutusta sekä harrastustoimintaa.

Covid-19-pandemiasta palautuminen toimialat ylittävänä yhteistyönä

Covid-19-pandemiasta palautumiseen tähtäviä toimia valmistellaan Helsingissä toimialat ylittävänä yhteistyönä. Lähtökohtana on alueellinen verkostotyö sekä sen kehittäminen siten, että alueellisiin ilmiöihin voidaan tarttua operatiivisella tasolla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Yhteistyössä muiden toimialojen kanssa varmistetaan muun muassa oppilaiden ja opiskelijoiden palveluketjujen toimivuus ja luodaan yhteisiä toimintamalleja palvelujen saatavuuden turvaamiseksi. Perusopetuksen tasolla esimerkiksi koulun, kouluterveydenhuollon, nuorisopalvelujen sekä lastensuojelun välisen yhteistyön vahvistaminen nähdään tärkeäksi. Tavoitteena on oikea-aikainen palveluihin ohjaaminen hyödyntäen sekä kunnan että kolmannen sektorin tarjoamia palveluita.

Covid-19-pandemiasta palautumiseen liittyvissä moniammatillisissa työryhmissä on nostettu esille muun muassa oppilaiden ja opiskelijoiden yhteisöllisyyden lisäämiseen ja harrastustoimintaan liittyviä tavoitteita. Osana pandemiasta palautumista oppilaitosympäristöissä vahvistetaan vertaisryhmä- ja tutortoimintaa sekä panostetaan oppilaiden ja opiskelijoiden ryhmäytymiseen. Tunne- ja vuorovaikutustaito-ohjelmia vahvistetaan ja oppilaiden ja opiskelijoiden yhteisöllisyyttä lisääviä tapahtumia ja toimintoja suunnitellaan osaksi oppilaitosympäristöjen arkea. Pandemiasta palautumisessa keskeisiä ovat myös ennaltaehkäisevän yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistaminen, yksilöllisen opiskeluhuollon varhaisen tuen kehittäminen sekä tiivis yhteistyö oppilaiden ja opiskelijoiden perheiden kanssa.

Covid-19-pandemiasta palautumiseen liittyvissä suunnitelmissa on nostettu esille tavoitteita liittyen opintoihin kiinnittymiseen sekä nuorten työllistymisen tukemiseen. Nuorten työllistymisen edistäminen toimialojen ja yritysten kanssa sekä osatyökykyisten nuorten kuntouttavan työtoiminnan ja työkokeilujen vahvistaminen ovat nuorten hyvinvoinnin edistämisen keskeisiä periaatteita. Ilman toisen asteen tutkintoa olevien nuorten koulutukseen hakeutumista vahvistetaan yhteistyössä eri toimijoiden kesken sekä osana Ohjaamon ja kuntakokeilun toimintaa.

Liikkumisen roolin vahvistaminen osana hoitoketjuja ja palveluohjausta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että tällä hetkellä voimassa olevan kaupunkistrategian (2019–2021) mukaan Helsinki panostaa kestävä kasvun turvaamiseen. Helsingin kaupunki on nostanut liikkumisen edistämisen yhdeksi kaupunkistrategiansa kärkihankkeista. Tämä tarkoittaa muun muassa panostamista ennaltaehkäisevästi koululaisten terveyteen ja hyvinvointiin. Kaupunkistrategiaan sisältyvän liikkumisohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveystoimiala turvaa yhdessä muiden toimialojen kanssa lasten ja nuorten terveyttä, fyysistä toimintakykyä ja oppimisvalmiuksia riittävällä liikkumisella.

Tavoitteena on, että riittävä liikunnallisuus on osa lasten ja nuorten arkea ja oppimista myös tulevaisuudessa. Kouluilla on oppilaille suunnattuja moniammatillisia EasySport- ja FunAction-liikuntaryhmiä sekä KouluPT-toimintaa. Liikkumiseen kannustaminen, moniammatillisten liikuntaryhmien ja KouluPT-toiminnan jatkaminen koetaan sosiaali- ja terveystoimialalla tärkeinä jatkossakin.

Sosiaali- ja terveystoimialan talousarvioehdotuksessa vuodelle 2021 ja taloussuunnitelmassa 2022–2023 on tuotu esille, että liikkumisohjelma kytketään kaikkiin kaupungin palveluihin sekä kaikkien ikäryhmien palveluihin. Liikkumisen roolia vahvistetaan osana hoitoketjuja ja palveluohjausta.

Tällä hetkellä voimassa olevien kaupunkiyhteisten HYTE-tavoitteiden tarkoituksena on lasten ja nuorten harrastamisen mahdollisuuksien edistäminen seuraavien tavoitteiden mukaisesti:

- Lasten ja nuorten harrastamisen mahdollisuuksia parannetaan ja lisätään tietoisuutta oman alueen vapaa-ajan toiminnoista.
- Sosiaali- ja terveystoimialalla tuetaan vähävaraisten perheiden tai syrjäytymisriskissä olevien lasten ja nuoren harrastustoimintaa ja vapaa-ajan toimintaa toimeentulotuen ja lastensuojelun taloudellisella avustamisella.

- Perheiden palveluissa perheiden tilanteiden kartoituksen osana huomioidaan myös lasten harrastukset sekä ohjataan ja kannustetaan vanhempia tukemaan harrastustoiminnassa.
- Toimiala osallistuu harrastamisen edistämisen kaupunkiyhteisen toimintamallin ja koordinaatorakenteen kehittämiseen.

Yhteenveto

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että covid-19-pandemiasta palautumiseen tähtäviä toimia valmistellaan Helsingissä toimialat ylittävänä yhteistyönä. Oppilaiden ja opiskelijoiden palveluketjujen toimivuus varmistetaan yhdessä muiden toimialojen kanssa ja luodaan yhteisiä toimintamalleja palvelujen saatavuuden turvaamiseksi. Kaupunkistrategiaan sisältyvän liikkumisohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveystoimiala turvaa yhdessä muiden toimialojen kanssa lasten ja nuorten terveyttä, fyysistä toimintakykyä ja oppimisvalmiuksia riittävällä liikkumisella.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Poikkeustilanne on kuormittanut erityisesti niitä lapsiperheitä, joissa on ollut vaikeuksia jo aiemmin, mutta myös muita perheitä taloudellisten vaikeuksien, etätyön ja etäopetuksen myötä. Koronatilanteen kielteisten vaikutusten kasaantuminen heikoimmassa asemassa oleville lapsille ja nuorille lisää eriarvoistumisen riskiä. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä eri toimialojen välistä yhteistyötä lasten ja nuorten hyvinvoinnin, oppimisen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden turvaamiseksi.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi
Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, Määrärahan osoittaminen koronan jälkihoito-ohjelmaan, jolla tuetaan lapsia ja nuoria, Arhinmäki Paavo

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

21.09.2021

Asia/4

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Paavo Arhinmäen ja 12 muun valtuutetun talousarvioaloitteesta koskien määrärahan osoittamista koronan jälkihoito-ohjelmaan, jolla tuetaan lapsia ja nuoria.

Lausuntoa on pyydetty 22.9.2021 mennessä. Aloitteeseen on pyydetty myös kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan lautakunnan lausunnot.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi
Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, Määrärahan osoittaminen koronan jälkihoito-ohjelmaan, jolla tuetaan lapsia ja nuoria, Arhinmäki Paavo

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.09.2021 § 294

HEL 2021-002866 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

14.09.2021 Pöydälle

Pöydällepanoehdotus: Petra Malin: Pannaan esitys pöydälle.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Petra Malinin ehdotuksesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja

21.09.2021

Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Mari Mulari, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 14.09.2021 § 184

HEL 2021-002866 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

14.09.2021 Pöydälle

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Meri Valkaman ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi
Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.09.2021 § 107

HEL 2021-002866 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Lautakunta kannattaa aloitetta, mutta toteaa, että sen tavoitteita ei ole mahdollista toteuttaa kaupunginhallituksen antaman alustavan raamin (23.8.2021) puitteissa ja aloitteen toteuttaminen vaatisi siksi erillisen rahoituksen. Mikäli talousarvioehdotusten jatkokäsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päättää toteuttaa tilapäisiä ja kestoaltaan rajallisia määrärahakohdennuksia koronapandemian synnyttämän hyvinvointivielan korjaamiseksi, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa erillistä, määräraikaista lisämäärärahan kohdentamista lasten ja nuorten harrastustoimintaan, nuorten mielenterveyden tukitoimiin, nuorten työllistämistöimiin sekä kohdennettuun nuorisotyöhön.

21.09.2021

Koronaepidemia on vaikeuttanut erityisesti jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten tilannetta. Koronakevään 2020 aikana vajaa viidennes lapsista ja nuorista lopetti lähes kaiken harrastamisen. Mielen hyvinvoinnin haasteet ovat yleistyneet ja epidemia on lisännyt yksinäisyyden ja alakuloisuuden kokemuksia. Harrastukset ja mielekäs vapaa-aika tukevat lasten ja nuorten hyvinvointia sekä vahvistavat identiteettiä. Harrastamisen edistämisen toimenpiteet ovat myös mielenterveyden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kannalta merkittäviä tekoja.

Helsingissä koronaviruspandemian vuoksi tehdyt rajoitukset näkyivät selvästi lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien toteutumisessa. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala vastaa kaupungissa laajasti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksista ja harrastuksia järjestävien toimijoiden toimintaedellytyksistä. Koska palvelut olivat laajasti kiinni ja harrastustoiminta pysäytetty, ei esimerkiksi nuorisotaloille, kulttuuriharrastuksiin tai liikuntaseurojen toimintaan ollut mahdollisuutta osallistua.

Kaupungin koronakoordinaatioryhmässä sekä Suomen valtion hybridistrategiassa on korostettu lasten ja nuorten vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksien turvaamista aina epidemiatilanteen niin mahdollistaessa. Vaikuttaa kuitenkin selvältä, että pandemiasta johtuneet rajoitukset ovat aiheuttaneet harrastajakatoa ja merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia haasteita toimintaa järjestäville yrityksille ja yhteisöille. Vuonna 2020 kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta myönsi 900 000 euroa osana kolmivuotisavustuksia liikkumisen lisäämiseksi ja lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastustoiminnan edistämiseksi. Samana vuonna avattiin myös koronatoimenpiteenä mahdollisuus hakea pikaavustuksia liikunnan, nuorisotoiminnan ja kulttuurin uudenlaisen toiminnan, yhteisöllisyyden ja etätekemisen digitaaliseen tai muilla keinoin edistämiseen. Avustussumma oli kokonaisuudessaan 300 000 euroa, josta hakijan maksimiavustus 5 000 euroa. Myös liikunnan avustusehdotuksista varattiin 230 000 euroa korona-avustuksiin, joista osa kohdennettiin lasten ja nuorten harrastustoimintaan. Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on päättänyt, että se ei tule perimään takaisin yhteisöille myönnettyjä toiminta-avustuksia koronapandemiasta johtuvien toiminnan muutosten vuoksi. Kaupunginvaltuusto on lisännyt 16.6.2021 päätöksellään 3,5 miljoonaa euroa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan avustusehdotuksiin, josta merkittävä osa tullaan esittelijän ehdotuksen mukaan suuntaamaan lasten ja nuorten harrastustoimintaan.

Harrastuksia järjestävät toimijat ovat esittäneet laajasti huolta harrastuspudokkuudesta. Esimerkiksi Olympiakomitea on selvitykseensä nojaten esittänyt erityisen huolensa lasten ja nuorten harrastustoimintaa koskien perustuen lisenssimäärien vähenemiseen. Selvityksen mukaan vuonna 2020 seurat hankkivat 50 000 lisenssiä vähemmän kuin edeltä-

vänä vuonna ja alle 18-vuotiaiden osalta lisenssien määrä vähentyi 27 000:lla, mikä merkitsee 8 % tiputusta.

Helsingissä ja Suomessa yleisesti ottaen harrastamisen tilanne on ennen pandemiaa ollut melko hyvä. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyn mukaan alakoululaisista 90,9 % harrastaa jotakin viikoittain, kun yläkoululaisilla luku on peräti 96,2 %.

Helsingissä käynnistettiin 19.4.2021 Suomen harrastamisen mallin mukainen toiminta, jossa kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialat järjestävät yhteistyössä kumppaneiden kanssa harrastustoimintaa 3.–9.-luokkalaisten omalla koululla koulupäivän jälkeen. Harrastuksia luonnehtii maksuttomuus, matala kynnyks, yhdenvertaisuus, lapsi-, nuori- ja perhelähtöisyys sekä harrastusten laadukkuus ja turvallisuus. Yksi mallin tavoitteista on tavoittaa myös harrastamaton 10% lapsista ja nuorista. Syyskuussa 2021 toiminta on käynnissä 92 helsinkiläisessä koulussa ja tulee laajenemaan syksyn 2021 aikana kaikkiin 102 helsinkiläiseen peruskouluun.

Suomen harrastamisen mallin käynnistyminen on konkreettinen ja laaja-alainen toimenpide harrastusmahdollisuuksien edistämiseksi ja sen takaamiseksi, että kaikilla lapsilla ja nuorilla olisi mahdollisuus harrastukseen.

Koronapandemian jälkihoidossa tulee kiinnittää kaupungin yhteisin, laaja-alaisin toimenpitein huomiota siihen, että nuorten jaksamisesta ja mielenterveydestä pidetään huolta. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla tämä tarkoittaa alueellisen nuorisotyön vahvistamista nuorten määrän kasvaessa, nuorten työllistämisen edistämistä, harrastamisen tukitoimia sekä myös kohdennettua nuorisotyötä ja tukea niille nuorille, jotka sitä eniten tarvitsevat. Nuorisopalveluissa jo käytössä olevan PD-mallin vaikuttavuutta pyritään parantamaan paikkatietoa hyödyntämällä.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta katsoo, että lasten ja nuorten harrastamistoiminnan palautumiseksi koronan jälkihoidossa tulee hyödyntää Suomen mallin mukaista harrastustoimintaa, tukea harrastustoimintaa järjestävien yhteisöjen toimintaedellytyksiä toiminta- ja muilla avustuksilla sekä vahvistaa alueellista ja kohdistettua nuorisotyötä niiden nuorten tukemiseksi, jotka ovat pahiten kärsineet koronatilanteen aiheuttamista rajoituksista.

Lautakunnan mukaan jälkihoidossa on myös hyvä tarkastella eri ikäryhmien ja alueiden harrastamisaktiivisuutta ja erityisesti harrastuspu-dokkuutta.

Käsittely

21.09.2021

Asia/4

07.09.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Korvataan lausuntoehdotuksen toisen kappaleen ensimmäinen lause seuraavasti:

Lautakunta kannattaa aloitetta, mutta toteaa, että sen tavoitteita ei ole mahdollista toteuttaa kaupunginhallituksen antaman alustavan raamin (23.8.2021) puitteissa ja aloitteen toteuttaminen vaatisi siksi erillisen rahoituksen.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaisesti muutetuna

Jaa-äännet: 5

Eeva Kärkkäinen, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen

Ei-äännet: 8

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Joel Harkimo, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 5–8.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Martti Rasa, erityissuunnittelija, puhelin: 310 28748
martti.rasa(a)hel.fi
Reetta Sariola, kehittämissyksikön päällikkö, puhelin: 310 32987
reetta.sariola(a)hel.fi